

SAMRÅDSREDOGÖRELSE VATTENVERKSAMHET

Ostlänken – Långsjön–Sillekrog

Södertälje och Trosa kommuner,
Stockholms och Södermanlands län

2020-05-27

Ärendenummer: TRV 2019/65712

Trafikverket

Postadress: 172 90 Sundbyberg

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Dokumenttitel: Samrådsredogörelse vattenverksamhet Ostlänken Långsjön–Sillekrog

Författare: Maria Enroth, Liselott Petersson

Dokumentdatum: 2020-05-27

Objektsnummer: 146457

DokumentID: OLP4-04-025-42000-0_0-0023

Ärendenummer: TRV 2019/65712

Version: __.4

Kontaktperson: Anna Roxell, Linda Abrahamsson

Innehåll

1	Sammanfattning	4
2	Inledning	5
2.1.	Tillståndsprocessen	5
2.2.	Avgränsning mot järnvägsplanens samråd	5
3	Tidigare utförda samråd	6
4	Samrådsrets	6
5	Utskick och annonsering för avgränsningssamråd	9
6	Avgränsningssamråd	10
6.1.	Samråd med berörda länsstyrelser	11
6.1.1.	Möten för samråd och samverkan	11
6.1.2.	Inkomna yttranden	11
6.2.	Samråd med berörda kommuner	15
6.2.1.	Möten för samråd och samverkan	15
6.2.2.	Inkomna yttranden	15
6.3.	Samråd med enskilda fastighetsägare	18
6.3.1.	Möten för samråd och samverkan	18
6.3.2.	Inkomna yttranden	18
6.4.	Samråd med övriga berörda myndigheter	19
6.4.1.	Möten för samråd och samverkan	19
6.4.2.	Inkomna yttranden	19
6.5.	Samråd med organisationer, föreningar, kommersiella fastighetsägare och markavvattningsföretag	23
6.5.1.	Möten för samråd och samverkan	23
6.5.2.	Inkomna yttranden	23
6.6.	Samråd med allmänheten	23
7	Underlag	23
	Bilagor	24
Bilaga 1	Inbjudan till samrådsmöte/öppet hus Ostlänken delen Långsjön–Sillekrog	
Bilaga 2	Utskick av samrådsremiss för Ostlänken delen Långsjön–Sillekrog	
	Bilagor som tillhandahålls separat på grund av dataskyddsförordningen (GDPR)	
Bilaga 3	Sändlista för inbjudan till samrådsmöte/öppet hus Ostlänken delen Långsjön–Sillekrog	
Bilaga 4	Skriftliga yttranden gällande tillståndsprocessen för vattenverksamhet längs Ostlänken delsträckan Långsjön–Sillekrog	

1 Sammanfattning

Ostlänken är en 16 mil lång dubbelspårig ny stambana mellan Järna och Linköping. Denna samrådsredogörelse gäller vattenverksamhet längs den 13 km långa delsträckan Långsjön–Sillekrog som går genom Södertälje och Trosa kommuner. I denna samrådsredogörelse sammanställs och sammanfattas hur det avgränsningssamråd som genomförts inom ramen för tillståndsprocessen för vattenverksamhet har bedrivits, vilka synpunkter som kommit in samt visar hur Trafikverket har beaktat de inkomna synpunkterna.

Det aktuella samrådet med berörda fastighetsägare, myndigheter, organisationer och allmänheten med flera, genomfördes mellan 2019-10-03 till 2019-11-13, och gällde både järnvägsplanen och den planerade vattenverksamheten. Samrådssynpunkter som gäller järnvägsplanen redovisas i en separat samrådsredogörelse.

Under samrådsperioden har ett 30-tal skriftliga yttranden inkommit för Ostlänken delsträckan Långsjön–Sillekrog, som berör vattenverksamhet.

Skriftligt yttrande från Länsstyrelsen Stockholm har huvudsakligen skett samordnat med ett yttrande från Länsstyrelsen Södermanland. Synpunkterna rör exempelvis allmänna synpunkter på tillståndsprocess och dokument i samband med kommande prövning av vattenverksamhet, aspekter på miljöbedömning samt miljökvalitetsnormer för såväl grundvatten som ytvatten. Skriftliga yttranden från Södertälje och Trosa kommuner omfattar även de många olika frågeställningar. Utöver allmänna frågor har exempelvis synpunkter om hantering av länshållningsvatten, grund- och ytvattenkvalitet samt skadeförebyggande åtgärder inkommit.

Från enskilda fastighetsägare har främst frågor om brunnsinformation och vattenprovtagning varit vanliga i de tiotal skriftliga yttranden/synpunkter som inkommit. Från övriga berörda myndigheter har sju skriftliga yttranden med synpunkter inkommit, där yttrandet från Sveriges geologiska undersökning (SGU) har varit det mest omfattande med synpunkter gällande bland annat miljökvalitetsnormer för grundvatten och vattentäcksfrågor i Trosa kommun.

2 Inledning

Med Ostlänken tas det första steget mot en ny stambana i Sverige. Ostlänken är en 16 mil lång dubbelspårig ny stambana mellan Järna och Linköping. Ostlänken är uppdelad i flera järnvägsplaner för olika delsträckor. Denna samrådsredogörelse gäller vattenverksamhet längs den 13 km långa delsträckan Långsjön–Sillekrog som går genom Södertälje och Trosa kommuner.

I samrådsredogörelsen sammanställs och sammanfattas hur samrådet har bedrivits, vilka synpunkter som kommit in från enskilda, myndigheter och organisationer samt var yttrandena, minnesanteckningar och protokoll från samrådet finns i sin helhet. I samrådsredogörelsen visar Trafikverket hur de inkomna synpunkterna har beaktats.

Inbjudan till samråd och öppet hus, synpunkter, protokoll från samrådsmöten, etc., knutna till ansökan om tillstånd för vattenverksamhet längs Ostlänken, delsträckan Långsjön–Sillekrog finns diarieförda hos Trafikverket under ärendenummer TRV 2019/65712.

Mycket av arbetet med samrådsmöten och det öppna huset hösten 2019 har skett gemensamt och parallellt med arbetet med järnvägsplanen för motsvarande sträcka av Ostlänken. Samrådshandlingar som specifikt hör till järnvägsplanen Ostlänken, delsträckan Långsjön–Sillekrog finns diarieförda hos Trafikverket under ärendenummer TRV 2014/72078.

2.1. Tillståndsprocessen

Bestämmelser om vattenverksamhet finns i 11 kapitlet miljöbalken. Tillståndsprocessen börjar med samråd och avslutas med en tillståndsprovning i mark- och miljödomstolen. Eftersom Trafikverket har bedömt att den sökta vattenverksamheten längs delsträckan Långsjön–Sillekrog sammantaget innebär betydande miljöpåverkan, har inget undersökningssamråd genomförts. Genomförande av det avgränsningssamråd som krävs, beskrivs i denna samrådsredogörelse.

Avgränsningssamrådet syftar till att bestämma omfattning på den miljökonsekvensbeskrivning som ska tas fram. Inför avgränsningssamrådet tas ett samrådsunderlag fram. När samrådet är genomfört upprättas en tillståndsansökan inklusive miljökonsekvensbeskrivning samt en teknisk beskrivning avseende planerad vattenverksamhet.

Ansökan om tillstånd för vattenverksamhet skickas därefter till mark- och miljödomstolen tillsammans med miljökonsekvensbeskrivning, teknisk beskrivning, samrådsredogörelse och andra underlag.

2.2. Avgränsning mot järnvägsplanens samråd

Arbetet med Ostlänken påbörjades med en förstudie år 2001-2003 och en järnvägsutredning år 2004-2010. Under båda dessa processer hölls samråd. Under arbetet med järnvägsplanen för delsträckan Långsjön–Sillekrog hölls samråd år 2016 gällande Ostlänkens sträckning genom Trosa kommun. Efter spårlinjeändring på sträckan Kyrksjön–Trosaån hölls år 2018 ett samråd för den nya spårlinjen.

Den 7 juni 2018 meddelade regeringen tillåtlighet enligt 17 kap. miljöbalken. Beslutet innebär att Ostlänken tillåts anläggas inom en särskild korridor längs sträckan. Tillåtligheten är förenad med elva villkor som ska beaktas vid fortsatt projektering och kommande provningar.

Arbetet med ansökan om tillstånd för vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken har pågått parallellt med järnvägsplanen sedan järnvägsplaneprocessen kommit så långt att åtgärder som innebär vattenverksamhet har kunnat identifieras.

Det aktuella samrådet med berörda fastighetsägare, myndigheter, organisationer och allmänheten med flera som genomfördes mellan 2019-10-03 till 2019-11-13, gällde både järnvägsplanen och den planerade vattenverksamheten. Samrådssynpunkter som gäller järnvägsplanen redovisas i en specifik samrådsredogörelse. I bedömningen av vilka yttranden som gäller järnvägsplanen respektive vattenverksamhet har Trafikverket gjort följande avgränsningar:

- Järnvägsanläggningens lokalisering och utformning samt miljöeffekter av detta hanteras inom ramen för samråd om järnvägsplanen.
- Hantering samt miljöeffekter av dagvatten (tillfälligt vatten på ytan av mark eller konstruktion, till exempel nederbörd eller smältvatten) inklusive reningsåtgärder och miljökvalitetsnormer för de yt- och grundvattenrecipienter som riskerar att påverkas av dagvattnet beskrivs inom ramen för samråd om järnvägsplanen.

Utöver samråden med allmänheten har Trafikverket haft enskilda samråd med de fastighetsägare och markavvattningsföretag som har bedömts bli särskilt berörda. Samråd sker även återkommande med länsstyrelsen och berörda kommuner kring de frågor som uppstår under projekterings gång.

3 Tidigare utförda samråd

Några specifika samråd avseende vattenverksamhet har inte genomförts tidigare. Däremot har vattenverksamhet och andra vattenrelaterade frågor diskuterats med olika samrådsparter vid ett flertal tillfällen innan och i samband med genomförandet av avgränsningssamråd. En sammanställning av dessa mötestillfällen framgår av avsnitt 6.1–6.5.

4 Samrådsrets

Enligt 6 kapitlet 30 § miljöbalken ska avgränsningssamråd ske med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda samt med de övriga statliga myndigheter, de kommuner och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksamheten.

Samrådsretsen för avgränsningssamråd gällande vattenverksamhet har bestämts geografiskt genom inledande bedömning av ett utredningsområde. Utredningsområdet är med god marginal tilltaget för att rymma hela det geografiska område inom vilket påverkan från vattenverksamheter teoretiskt kan uppkomma.

Länsstyrelsen i Södermanlands län är tillsynsmyndighet för aktuella vattenverksamheter. För miljöfarlig verksamhet, såsom exempelvis hantering av länshållningsvatten och byggbuller, är miljökontoret i Södertälje kommun respektive miljökontoret i Trosa kommun tillsynsmyndigheter. Ansvarig vattenmyndighet är vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt.

Antalet särskilt berörda fastighetsägare, inklusive ägare till fastigheter inom båtlandsområden till berörda markavvattningsföretag, inom vattenverksamhetens utredningsområde har identifierats till cirka 180 enskilda samt drygt tio organisationer/kommersiella fastighetsägare.

Med hänsyn till dataskyddsförordningen (GDPR) listas inte personuppgifter i detta dokument varför endast myndigheter och organisationer finns namngivna. De drygt tio särskilt berörda organisationer/kommersiella fastighetsägare listas i Tabell 1. Dessa särskilt berörda äger fastighet eller har annan rättighet, som exempelvis andel i gemensamhetsanläggning eller annan samfällighet, inom utredningsområdet.

Eftersom samråden för vattenverksamhet respektive järnvägsplanen har varit samordnade innefattar samrådskreten även myndigheter och organisationer/kommersiella fastighetsägare som inte direkt påverkas av vattenverksamheten.

De övriga berörda som bjudits in till samråd är de myndigheter och samhällsfunktioner som framgår av Tabell 2 och de organisationer/kommersiella fastighetsägare som framgår av Tabell 3.

Som nämnts tidigare har även samtliga ägare till de fastigheter som ingår i båtlandsområdena till de tre markavvattningsföretag som är belägna inom utredningsområdet, bjudits in till samråd och öppet hus. För markavvattningsföretag inom området, se Tabell 4.

Tabell 1 Särskilt berörda organisationer/kommersiella fastighetsägare, listade i bokstavsordning.

Fredriksdal-Herrsätra samfällighetsförening	Ryson Aktiebolag
Graflunds Byggnads Aktiebolag	Rönö Häradsallmänning
Granlunds Fritidsområdes samfällighetsförening	Statens Fastighetsverk
Hundby Tomtägarförening	Telia AB
Kvegerö Fritidsområde samfällighetsförening	Tjuvstogens samfällighetsförening
Nora samfällighetsförening	Trosa Vagnhärads Mark AB
Peab Bostad AB	

Tabell 2 Övriga berörda myndigheter och samhällsfunktioner, listade i bokstavsordning.

Arbetsmiljöverket	Jordbruksverket	Region Stockholm	Storsthlm (Kommuner i samverkan)
Barnombudsmannen	Kammarkollegiet	Regionförbundet Sörmland (landstinget)	Strålsäkerhetsmyndigheten
Bergsstaten	Kemikalieinspektionen	Riksantikvarieämbetet	Svenska kraftnät
Boverket	Livsmedelsverket	Räddningscentralen Stockholms län	Sveriges geologiska undersökning
Elsäkerhetsverket	MSB	Sjöfartsverket	Sörmlands kollektivtrafikmyndighet
Energimyndigheten	Naturvårdsverket	Skogsstyrelsen	Sörmlandskustens räddningstjänst
Folkhälsomyndigheten	Nyköpings kommun	SMHI	Tillväxtverket
Fortifikationsverket	Polismyndigheten Region Stockholm	Socialstyrelsen	Transportstyrelsen
Försvarsmakten	Polismyndigheten Region Öst	Statens fastighetsverk	Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt
Havs- och vattenmyndigheten	Post- och telestyrelsen	Statens geotekniska institut	

Tabell 3 Övriga berörda organisationer/kommersiella fastighetsägare, listade i bokstavsordning.

Antroposofiska sällskapet	Riksförbundet Hem och Skola
Branschföreningen Tågoperatörerna	Skanova
Ekgårdens Gymnasiesärskola	Stockholms handelskammare
Friluftsrämjandet	Sunds samfällighetsförening
Friluftsrämjandet Södertälje	Svensk infrastruktur AB
Funktionsrätt Sverige	Svenska Cykelförbundet
Föreningen Sörmlands Ornitologer (lokalförening: Fågelföreningen Tärnan)	Svenska Jägareförbundet
Föreningen Sörmlandsleden	Svenska Jägareförbundet (Södermanlands län)
Geomatikk AB	Svenska Jägarförbundet Södertälje
Gästbudstaden AB	Svenska turistföreningen, Södertälje-Nykvarn
Handikappföreningarna Sörmland	Svenskt näringsliv
Hölö Mörkö Hembygdsförening	Sveriges Ornitologiska Förening
Hölö Ridklubb	Sveriges Åkeriföretag
Hölö Scoutkår	Södermanlands Orienteringsförbund
IP-Only Networks AB	Södertälje Amatörfiskeklubb
Jägarnas Riksförbund	Södertälje Cykelklubb
Järna hembygdsförening	Södertälje Jaktvårdsförening
Järna Ridklubb	Södertälje ornitologiska förening
Järna Scoutkår	Södertälje Sportfiskeklubb
Kanotföreningen Kanotisterna	Södertälje-Nykvarn orientering
Lantbrukarnas Riksförbund	Tele2
Lantbrukarnas Riksförbund Mälardalen	Telenor Sverige AB
Lantbrukarnas Riksförbund Södermanland	Trosa Amatörfiskeklubb
LRF Vårdinge-Järna-Hölö-Mörkö	Trosa Scoutkår
Naturskyddsföreningen	Trosabygdens OK
Naturskyddsföreningen Södermanland	Trosaåns vattenvårdsförbund
Naturskyddsföreningen Södertälje-Nykvarn	Vagnhärad hembygdsförening
Naturskyddsföreningen Trosabygden	Västerlunds hembygdsförening
NSF Vagnhärad Scoutkår	Östsvenska handelskammaren
NTF	

Tabell 4 Markavvattningsföretag inom området. Listade från norr till söder.

Norasjön 1945
Fredriksdal-Kumla 1944
Daga Härad vattenavl.företag 1993

5 Utskick och annonsering för avgränsningssamråd

Inbjudan till samrådsmöte/öppet hus och information om samrådstiden skickades 2019-10-01 med brev daterat 2019-09-30 till samråds-kretsen som beskrivs i avsnitt 4. Bifogat till inbjudan fanns kartor över samråds-krets och ett informationsblad om delsträckan Långsjön–Sillekrog. Inbjudan finns i sin helhet i Bilaga 1. Med hänsyn till dataskyddsförordningen (GDPR) publiceras inte sändlista med dem som fick inbjudan eftersom den innehåller personuppgifter. Denna sändlista finns dock tillgänglig under miljöprövningen som Bilaga 3.

En samrådsremiss skickades 2019-10-01 med e-post till berörda myndigheter och samhällsfunktioner. Bifogat till samrådsremissen fanns information om samrådstiden, projektet, samrådshandlingar och sändlista. Utskick av samrådsremissen finns i Bilaga 2.

Allmänheten bjöds in till samråd via öppet hus och utställning med samrådshandlingar. Inbjudan har skett genom annonsering i följande tidningar: Post- och Inrikes Tidningar 2019-10-03, Södermanlands Nyheter 2019-10-03 och Östra Sörmlands Posten 2019-10-08. Samma information gavs i samtliga annonser, se Figur 1.

The image shows a screenshot of a newspaper advertisement from Post- och Inrikes Tidningar. The header includes the Bolagsverket logo and navigation links for 'Logga in', 'Om tjänsten', and 'Kontakta oss'. The main content is titled 'Övrigt Kungörelsedelgivning' and provides details about a public consultation (Kungörelse) for a railway project. The text includes the following information:

- Kungörelsen avser:** 202100-6297, Trafikverket
- Publiceringsdatum:** 2019-10-03
- Kungörelse-id:** K531199/19
- Uppgiftslämnare:** Trafikverket

The main text of the advertisement is as follows:

Kungörelsetext:

Inbjudan till samråd - planutformning

Inbjudan till samråd, planutformning och vattenverksamhet för Ostlänken, sträckan Långsjön-Sillekrog genom Trosa kommun

Trafikverket planerar för Ostlänken, en ny dubbelspårig järnväg mellan Järna och Linköping. Nu samråder vi utformningen av järnvägen och dess miljökonsekvenser inom ramen för järnvägsplan för sträckan Långsjön-Sillekrog. Vi redovisar även påverkan på allmänna och enskilda vägar. Utöver samråd för järnvägsplanen genomför vi även samråd för vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken.

Besök gärna vårt öppna hus för att ta del av förslaget, ställa frågor och lämna synpunkter

Tid och Plats: 23/10 kl 17-20 i Hedebyskolans matsal, Centrumvägen 16, Vagnhärad. Vi kommer ha ett antal bemannade stationer där du kan ställa frågor och framföra synpunkter. På samrådet erbjuder vi en kort presentation av projektet och visar sträckan i vår VR-modell*.

* VR-modell - Digital modell av järnvägen och dess omgivning.

På vår hemsida: www.trafikverket.se/ostlankensodertaljetrosa kan du ta del av våra samrådshandlingar samt lämna dina synpunkter. Du kan dessutom ta del av materialet på Bibliotek Navet, Centrumvägen 16, Vagnhärad under perioden 3/10 - 13/11 2019.

Synpunkter: Skicka dina synpunkter till investeringsprojekt@trafikverket.se eller till Trafikverket, Ärendemottagningen, Investering, Box 810, 781 28 Borlänge. Ange ärendenummer "TRV 2014/72078" för synpunkter om järnvägens utformning och förväntade miljöpåverkan inom pågående järnvägsplansprocess och ärendenummer "TRV 2019/65712" för synpunkter rörande vattenverksamhet.

Vi tar gärna emot dina synpunkter senast den 13/11 2019 för att kunna behandla dem i ett tidigt skede på bästa sätt.

Mer information

Ulf Broberg, projektledare, 010-123 41 09.

Trafikverket ansvarar för statliga vägar och järnvägar samt långsiktig planering av det samlade transportsystemet.

At the bottom of the advertisement, there is a 'Föregående' button and a footer with contact information for Post- och Inrikes Tidningar, Bolagsverket, 851 81 Sundsvall, Telefon 0771-670 670, and poit@bolagsverket.se.

Figur 1 Annonsering/kungörelsedelgivning i Post och Inrikes Tidningar 2019-10-03 om inbjudan till samråd, planutformning och vattenverksamhet för Ostlänken sträckan Långsjön–Sillekrog.

Inbjudan till samrådsmöte/öppet hus, samrådsremiss och annonsering var gemensam för järnvägsplan och vattenverksamhet med klargörande av vilka ärendenummer som gäller vilken process samt var och när synpunkter skulle skickas in.

Information om projektet uppdateras löpande på Trafikverkets webbsida för Ostlänken Södertälje–Trosa, www.trafikverket.se/ostlankensodertaljetrosa.

6 Avgränsningssamråd

I detta avsnitt listas samrådsmöten och sammanfattas inkomna yttranden gällande vattenverksamhet längs Ostlänken delsträckan Långsjön–Sillekrog i Södertälje och Trosa kommuner, inom Stockholms och Södermanlands län. I avsnittet finns även Trafikverkets svar och kommentarer om hur inkomna yttranden och synpunkter beaktas i det fortsatta arbetet.

Samrådstiden för avgränsningssamråd med allmänhet och andra berörda varade från 2019-10-03 till 2019-11-13.

Inför samrådet tog Trafikverket fram ett samrådsunderlag. Samrådsunderlaget finns på Trafikverkets webbsida och har under samrådstiden funnits tillgänglig i utställning på följande plats:

- Bibliotek Navet i Vagnhärad

Öppet hus hölls vid följande tillfälle:

- 2019-10-23 i Vagnhärad, Hedeby skolans matsal

Vid öppet hus presenterades projektet bland annat genom visningar av sträckan i en VR-modell (en digital modell av järnvägen och dess omgivning), på planscher med förslag på illustrationskartor och förslag på profilkartor som illustrerade tänkt placering i höjdded. Vid öppet hus fanns även bemannade stationer med information och diskussionsmöjlighet om olika sakområden såsom exempelvis fastighet och marklösen, vattenverksamhet, miljö och landskap samt buller. Samrådsunderlaget för vattenverksamhet och övriga samrådshandlingar fanns tillgängliga vid öppet hus.

Under samrådet fanns följande möjligheter att lämna synpunkter på projektet:

- Lämna synpunktskort på öppet hus
- Lämna synpunkter på trafikverkets webb
- Skicka e-post
- Skicka brev

Synpunkter och yttranden som har inkommit samt minnesanteckningar från samrådsmöten gällande vattenverksamhet inom ramen för miljöprövningsprocessen, finns diarieförda på ärendenummer TRV 2019/65712 (Ostlänken delsträckan Långsjön–Sillekrog).

Under samrådsperioden har ett 30-tal skriftliga yttranden inkommit för Ostlänken delsträckan Långsjön–Sillekrog, som berör vattenverksamhet.

Med hänsyn till dataskyddsförordningen (GDPR) publiceras inte de enskilda yttrandena eftersom många av dem innehåller personuppgifter. Yttrandena finns dock tillgängliga under miljöprövningen som Bilaga 4.

6.1. Samråd med berörda länsstyrelser

6.1.1. Möten för samråd och samverkan

Ett flertal samrådsmöten med Södermanlands länsstyrelse har genomförts under 2019. På vissa av samrådsmötena har frågor som huvudsakligen berör järnvägsplanen diskuterats men även frågor som till viss del berör miljöprövningsprocessen för vattenverksamhet. Samrådsmöten med länsstyrelsen under 2019 som helt eller delvis berört vattenverksamhet finns listade i Tabell 5. Samrådsmöten har även hållits med Stockholms länsstyrelse, vilka finns listade i samrådsredogörelse vattenverksamhet för Ostlänken delsträckan Gerstabergr-Långsjön.

Tabell 5 Samrådsmöten med Södermanlands länsstyrelse under 2019 som helt eller delvis berört vattenverksamhet.

Datum	Frågeställning
2019-05-21	Samverkan Mall MKB järnvägsplan samt generell hantering av MKN för vatten
2019-06-20	Metodik för bedömning av miljöpåverkan (ett av två tillfällen med samma innehåll)
2019-08-27	Metodik för bedömning av miljöpåverkan (ett av två tillfällen med samma innehåll)
2019-09-26	Samråd vattenverksamhet samt miljökvalitetsnormer för yt- och grundvatten

Det huvudsakliga samrådsmötet med Södermanlands länsstyrelse om vattenverksamhet hölls 2019-09-26. Inbjudan till mötet samt underlag i form av Rapporten "Samrådsunderlag Vattenverksamhet. Ostlänken, delen Långsjön-Sillekrog" skickades via e-post och var tillgängliga från 2019-09-05.

6.1.2. Inkomna yttranden

Två skriftliga yttranden när det gäller vattenverksamhet har inkommit från Länsstyrelsen Stockholm. Det första yttrandet innebär endast en upplysning om att Länsstyrelsen Stockholm yttrar sig i ärendet gemensamt med Länsstyrelsen i Södermanlands län, se vidare Tabell 7. Det andra yttrandet är en komplettering till det gemensamma yttrandet, se Tabell 6.

Tabell 6 Synpunkt från Länsstyrelsen Stockholm, komplettering till gemensamt yttrande med Länsstyrelsen i Södermanlands län. Synpunkter i det gemensamma yttrandet finns listade i Tabell 7.

Intressent	Synpunkt	Trafikverkets svar/kommentar
Länsstyrelsen Stockholm	Tunnelmyningen och verksamheterna vid Nybygget sker inom tillrinningsområdet till Sörsjön, vars södra del ligger inom ett Natura 2000-område. Vid tillståndsprövning för Natura 2000 är det viktigt att beakta påverkan på vattenmiljön vid Sörsjön.	Eventuell påverkan på Sörsjön, vars södra del ingår i Natura 2000-området Tullgarn ost, utreds och beaktas i MKB järnvägsplan. Inget markanspråk uppstår inom detta Natura 2000-område.

Ett skriftligt yttrande när det gäller vattenverksamhet har inkommit från Länsstyrelsen i Södermanlands län. Yttrandet innehåller ett stort antal synpunkter, se Tabell 7.

Tabell 7 Yttrande från Länsstyrelsen i Södermanlands län huvudsakligen gällande vattenverksamhet. Synpunkter i yttrandet som berör frågor inom järnvägsplanen beaktas i specifik samrådsredogörelse för denna. Synpunkter gällande vattenverksamhet har här grupperats utifrån sakfråga listad i bokstavsordning.

Intressent	Synpunkt/Sakfråga	Trafikverkets svar/kommentar
Länsstyrelsen Södermanland	Allmänt	
1.	Miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla de uppgifter samt ha den omfattning och detaljeringsgrad som framgår av 6 kap. 35-37 §§ miljöbalken vilka preciseras i 16-19 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966). Inklusiva krav på sakkunskap som särskilt pekas ut.	Såväl MKB järnvägsplan som MKB vattenverksamhet ska följa miljöbalkens krav på process och redovisning.
2.	I tillståndsansökan ska de synpunkter som inkommit i samråden bemötas.	Denna samrådsredogörelse där synpunkter bemöts, bifogas tillståndsansökan för vattenverksamhet.
3.	Både ansökan och MKB ska tydligt visa vad som planeras att göras på de olika platserna, eventuell påverkan samt planerade åtgärder för att minimera störningar.	Såväl MKB järnvägsplan som MKB vattenverksamhet ska följa miljöbalkens krav på process och redovisning.
4.	Läsavisning som tydligt anger vilken påverkan (ex buller, strandskydd, biotopskydd, påverkan MKN) som hanteras var i de olika MKB-dokumenterna (MKB järnvägsplan resp. MKB vattenverksamhet)	Avgränsningen mot MKB järnvägsplan (JP) kommer att tydliggöras ytterligare i MKB vattenverksamhet och hänvisningar till relevanta avsnitt i MKB JP kommer att ske för vissa frågor.
5.	Tydliga kartor bifogas som visar plats för åtgärder (Anm: Trafikverkets tolkning av åtgärder är anläggning och vattenverksamheter).	MKB ska följa miljöbalkens krav på process och redovisning. I ansökan kommer det att finnas kartor på anläggning och vilka åtgärder som medför vattenverksamheter.
6.	Ordlista i ansökan och MKB.	Ordlista finns kopplad till samrådshandlingarna och kommer att bifogas ansökan.
7.	Alla miljöeffekter som uppkommer från den ansökta verksamheten ska vara med i ansökan och MKB.	MKB ska följa miljöbalkens krav på process och redovisning. Förväntade miljöeffekter kommer att redovisas.
	Alternativredovisning	
8.	Redovisa vilka olika alternativ till utformning, utförande och åtgärder som går att göra och vilka miljöeffekter de ger upphov till.	Arbete med alternativ sker löpande. Alternativa utformningar beskrivs i tekniska beskrivningen och hur avvägningar gjorts redovisas framför allt i MKB.
	Dricksvatten	
9.	Uppdatera materialet med utpekade viktiga magasin för dricksvattenförsörjningen i den regionala vattenförsörjningsplanen som pågår i länet.	Trafikverket följer arbetet med vattenförsörjningsplanen och beaktar frågan i fortsatt arbete.
	Dränvatten	
10.	Redogörelse av att det vatten som ska ledas bort från tunnel under Tullgarn under driften inte innehåller miljögifter	Såväl MKB järnvägsplan som MKB vattenverksamhet ska följa miljöbalkens krav på process och redovisning. Förväntat föroreningsinnehåll i avrinnande vatten och skyddsåtgärder kommer att redovisas.
	Grundvatten	
11.	Fortsatta utredningar och inventeringar ska resultera i säkra underlag för framtagning av fullgoda skydds- och försiktighetsåtgärder för grundvattnets kemi och kvantitet.	Erforderliga utredningar kommer att utföras, detta för att kunna bedöma konsekvensen för omgivningen och vilka försiktighetsmått som behöver vidtas.
12.	En beskrivning av konsekvenserna under bygg- och driftskede till följd av att artesiska grundvattentryck förekommer. Kan det ge några miljöskador?	Bedömningar av vattenverksamhet och dess effekter baseras på de plats specifika förutsättningarna som finns och kommer att

Intressent	Synpunkt/Sakfråga	Trafikverkets svar/kommentar
		utgöra en grund i den kommande konsekvensbedömningen.
	Kumulativa effekter	
13.	Mer utförlig redogörelse behövs av risk för kumulativa effekter från åtgärderna (Anm: Trafikverkets tolkning av åtgärder är anläggning och vattenverksamheter)	MKB ska följa miljöbalkens krav på process och redovisning. Där ingår att beskriva kumulativa effekter från vattenverksamheter.
14.	Den kumulativa påverkan av grundvattenbortledning bör belysas. G15-003 inom Natura 2000-området är kopplad till verksamheterna G14-001, G15-001 och G15-002.	Kumulativa effekter kommer att belysas. Länsstyrelsen påpekar mycket riktigt att G14-001 (markförstärkningar som utreds vid järnvägsbank) samt G15-001 och G15-002 (skärning och betongtunnel som ansluter till Tullgarnstunneln) ligger utanför Natura 2000-området men kan ha samverkande effekter avseende grundvattenpåverkan inom området.
15.	En bedömning med tydliga motiveringar av ev. kumulativa effekter på grundvattenmagasin efterfrågas eftersom flera vattenverksamheter med både temporär och permanent påverkan kommer att pågå i samma magasin.	Kumulativa effekter kommer att belysas.
	Länsvatten	
16.	Önskemål om uppgifter för hantering av vatten: <ul style="list-style-type: none">– Hur vattnet renas– Utformning, storlek, placering. Karta och ritning– Utsläppspunkt till recipient– Lista med koordinater för dammar o utsläppspunkter.	Samlad redovisning av hantering av vatten i bygg- och driftskede kommer att redovisas i MKB järnvägsplan samt vid behov kompletteras till prövningen av vattenverksamhet. Vid prövning av vattenverksamhet ligger fokus på hantering av det vatten som blir en följd av vattenverksamheten, dvs. hantering av bortlett grundvatten. De uppgifter som efterfrågas kommer att redovisas.
	Miljöbedömning	
17.	De vattenverksamheter som av Trafikverket antas ha liten miljöpåverkan ska utredas på ett tillfredsställande sätt.	Vattenverksamheter som i tidigt skede bedömts medföra liten miljöpåverkan (liksom samtliga vattenverksamheter) utreds i den omfattning som krävs för att bedöma vilka konsekvenserna på omgivningen blir.
18.	Mer utförlig redogörelse behövs som visar att vissa vattenverksamheter inte har någon miljöpåverkan.	MKB vattenverksamhet ska följa miljöbalkens krav på process och redovisning. Beskrivningen av vattenverksamheter och dess effekter i omgivningen ska göras på sådant sätt att bedömning av miljöpåverkan är möjlig att göra.
19.	Länsstyrelsen saknar tydliga motiveringar vad gäller vilken vattenverksamhet som bedöms innebära en liten, måttlig eller stor påverkan. Svårt att ställa sig bakom bedömningen. Länsstyrelsen har frågor som rör bedömning av specifika vattenverksamheter.	Oavsett bedömningen av miljöpåverkan som gjorts i samrådsunderlaget, kommer vattenverksamheter och dess effekter att beskrivas till den nivå att det är möjligt att bedöma påverkan från vattenverksamheten.
20.	Bedömning med eller utan skyddsåtgärder. Ex vid Y14-001 och Y14-002 där bedömning utgår från att lak- och länshållningsvatten hanteras. Vad blir bedömningen utan skyddsåtgärder?	Bedömning av konsekvenser görs med och utan föreslagna skyddsåtgärder.
21.	Varför används begreppet "ingen miljöpåverkan"?	Trafikverket vill redovisa samtliga vattenverksamheter som Ostlänken ger upphov till. Därmed redovisas samtliga vattenverksamheter oavsett om de medför någon påverkan på omgivningen eller inte. "ingen miljöpåverkan" angavs just för att visa att det var en vattenverksamhet som inte medför någon konsekvens för något objekt i omgivningen.

Intressent	Synpunkt/Sakfråga	Trafikverkets svar/kommentar
	MKN Grundvatten	
22.	En redogörelse över vattenverksamhetens påverkan på MKN grundvatten (kvantitet) bör motiveras genom beskrivning av hur mängden vatten som bortleds förhåller sig till mängden grundvatten som bildas i de olika magasinerna.	Detta kommer att bedömas och redovisas för de grundvattenmagasin som grundvattenbortledning kommer att ske ifrån. Detta arbete ingår i PM MKN som bifogas MKB järnvägsplan (JP). MKB JP bifogas tillståndsansökan för vattenverksamhet.
23.	En redogörelse över vattenverksamhetens påverkan på MKN grundvatten (kvalitet) bör motiveras genom beskrivning av ev. påverkan på grundvattenkemi från vattenverksamheternas olika delar, exempelvis lakvatten.	Se svar nr 22.
	MKN Ytvatten	
24.	Det saknas konsekvensbeskrivningar för MKN-faktorer som exempelvis närmiljön, svämplanen, kantzoner, fiske, m.m. Det bör finnas för anläggningsarbeten såväl i byggskede som driftskede.	Arbetet med utredningar med hänsyn till kraven avseende MKN fortgår och färdigställs innan MKB järnvägsplan (JP) färdigställs. Synpunkt även riktad till järnvägsplanen. MKB JP bifogas tillståndsansökan för vattenverksamhet.
25.	Specificera tidpunkt för utdrag av ekologisk status från VISS	Tidpunkt då status har hämtats från VISS kommer att anges i MKB vattenverksamhet.
	Skyddsinfiltation	
26.	Redogör för ev. skyddsinfiltation i ansökan.	Eventuell skyddsinfiltation kommer att belysas i tillståndsansökan för vattenverksamhet.
	Tillståndsansökan	
27.	Ansökan ska bl.a. innehålla förslag till skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått samt förslag till övervakning och kontroll av verksamheten. Länsstyrelsen anser att förslag på hur efterlevnaden av tillstånd/villkor, försiktighetsåtgärder och utförandemetoder kommer att kontrolleras, ska finnas med och säkerställas även om verksamheterna utförs av entreprenörer och deras underentreprenörer.	I tillståndsansökan för vattenverksamhet kommer ungefärlig inriktning och omfattning av kontrollprogram att redovisas. Exakt utformning fastställs efter samråd med tillsynsmyndighet efter det att tillstånd erhållits. I det kontrollprogram som fastställs anges hur kontroll av efterlevnad av tillståndet utförs. Villkor föreslås i ansökan och fastslås i dom för vattenverksamhet som riktas till Trafikverket. Krav på entreprenören i form av funktionskrav utarbetas och kommer vara en del av senare förfrågningsunderlag.
28.	Villkor, åtaganden och kontroll (förslag på kontrollprogram) som berör vattenverksamheten ska redovisas i tillståndsansökan.	Ja, detta kommer att redovisas i tillståndsansökan för vattenverksamhet.
	Ytvatten	
29.	Förtydliga/bekräfta att skadeförebyggande åtgärder som projekterats in i anläggningen ingår i bedömningen, samt att övriga skyddsåtgärder och försiktighetsmått inte ingår i bedömningen.	Det stämmer att bedömningar ska inkludera skadeförebyggande åtgärder som har projekterats in i anläggningen. Utöver det ska skyddsåtgärder föreslås om behov föreligger. Bedömning av konsekvenser görs med och utan föreslagna skyddsåtgärder. Detta kommer att förtydligas i MKB.
30.	Södra delen av Sörsjön ingår i Natura 2000-området Tullgarn ost, inte i Tullgarn södra som anges i handlingarna.	Ja, södra delen av Sörsjön tillhör Tullgarn ost.
31.	Beskriv hur vattenverksamhet riskerar att påverka Sörsjöns värden.	Eventuell påverkan på Sörsjön, vars södra del ingår i Natura 2000-området Tullgarn ost, utreds och beaktas i MKB järnvägsplan.
32.	Belys hur "diket som leder ner till Norasjön" kommer att hanteras och beskriv vattenverksamheten.	Den vattenverksamhet som eventuellt blir aktuell för diket som leder ner till Norasjön kommer att beskrivas i tillståndsansökan för vattenverksamhet.

6.2. Samråd med berörda kommuner

6.2.1. Möten för samråd och samverkan

Ostlänkens delsträcka Långsjön–Sillekrog går genom främst Södertälje och Trosa kommuner. Sedan ny plangräns för järnvägsplanen justerades 2019, sträcker sig järnvägsplanen söderut cirka 100 meter in även i Nyköpings kommun.

Återkommande samrådsmöten hålls med både Södertälje och Trosa kommuner. Samverkan sker även med Nyköpings kommun, då särskilt gällande angränsande delsträcka av Ostlänken söderut. På många av samrådsmötena har frågor som huvudsakligen berör järnvägsplanen diskuterats men även frågor som berör miljöprövningsprocessen för vattenverksamhet. Södertälje och Trosa kommun har även deltagit på respektive samrådsmöte med Stockholms länsstyrelse (2019-09-13) och Södermanlands länsstyrelse (2019-09-26) gällande vattenverksamhet. När det gäller Trosa kommun har diskussioner och utbyte av information bland annat berört förutsättningar för nuvarande och framtida dricksvattenförsörjning i Trosa kommun.

6.2.2. Inkomna yttranden

När det gäller vattenverksamhet har skriftliga yttranden inkommit dels från Södertälje kommun se Tabell 8, dels från Trosa kommun se Tabell 9.

Tabell 8 Yttrande från Södertälje kommun huvudsakligen gällande järnvägsplan. Några synpunkter i yttrandet har rubricerats "Avgränsningssamråd för vattenverksamhet" och besvaras därför i denna samrådsredogörelse för vattenverksamhet. Synpunkter gällande vattenverksamhet har här grupperats utifrån sakfråga listad i bokstavsordning.

Intressent	Synpunkt/Sakfråga	Trafikverkets svar/kommentar
Södertälje kommun	Allmänt	
1.	Södertälje kommun har uttryckt synpunkter i samband med ett samrådsmöte med Trafikverket. Dessa finns noterade i Trafikverket protokoll "OLP4: Samrådsmöte vattenverksamhet delsträcka Gerstabergr–Långsjön, Länsstyrelsen i Stockholms län 2019-09-13". Dessa synpunkter kvarstår.	Kommunens synpunkter från samrådsmöte 2019-09-13 och Trafikverkets svar finns listade i (1) a-c.
a.	Åtgärder behövs för att inte skapa vandringshinder i vattendrag, även de mindre vattendragen.	Trafikverkets riktlinjer om att inte skapa vandringshinder för den fauna som använder vattendrag i dag, tillämpas. Det gäller såväl i vattendrag som intill på land. Det kan bli fråga om t.ex. torrtrummor. Placering av passager för större djur hanteras inom järnvägsplanen.
b.	Kommer Trafikverket att anlägga nya våtmarker för att kompensera för den påverkan som anläggningen orsakar?	Det kan bli aktuellt med viss kompensation som ersätter förlorade miljöer, arbete med att identifiera lämpliga kompensationsåtgärder pågår. Här ska noteras att det är först efter en prövning (utifrån den skadehierarkiska princip som gäller i Sverige) som kompensation beslutas. I samband med planprövning kan det bli aktuellt vid överskridande av MKN, generellt biotopskydd och strandskydd. Kompensation aktualiseras generellt annars vid andra prövningar enligt miljöbalken (exempelvis artskydd).
c.	Kommer utsläpp av kväveföreningar att ske, i sådana fall vilka mängder och när kan mer detaljerad information lämnas från Trafikverket?	Vid sprängning av berg används kvävebaserade sprängmedel. Länshållningsvatten från tunnelsprängning kan innehålla höga halter kväve som behöver hanteras på lämpligt sätt. Visst kvävetillskott

Intressent	Synpunkt/Sakfråga	Trafikverkets svar/kommentar
		kommer även ifrån ovanjordssprängning och upplag av sprängsten men dessa halter är förhållandevis låga. Diskussion har förts med samtliga berörda kommuner angående möjlighet att leda länshållningsvatten från tunnel till kommunalt avloppsreningsverk. Hantering av kvävehaltigt vatten kommer att belysas i det fortsatta MKB-arbetet.
2.	Södertälje kommun vill hållas informerad om hur aspekter knutna till vattenverksamhet hanteras fortsatt.	Fortsatt samverkan kommer att ske med kommuner och länsstyrelser, till exempel avseende hantering av länshållningsvatten och annat vatten eller om det finns behov av att samråda kring någon specifik passage. Ett kontrollprogram för vattenverksamhet tas fram i samråd med berörd tillsynsmyndighet.
	Driftskede	
3.	Järnvägsdrift kan orsaka utsläpp av föroreningar som arsenik, koppar, PAH och glyfosat. Därutöver kan eventuell användning av bekämpningsmedel vara förorenande. Föroreningar får inte spridas till grundvatten, sjöar, vattendrag eller kust.	Eventuell risk för föroreningar i järnvägens driftskede kommer att belysas i MKB järnvägsplan som biläggs tillståndsansökan för vattenverksamhet.
	Grundvatten	
4.	Särskild försiktighet bör vidtas vid vattenverksamhet för att minimera spridning av miljögifter och dylikt. Oljeläckage måste förebyggas och kunna hanteras.	Anläggningen anpassas och skyddsåtgärder vidtas för att förebygga att föroreningar uppkommer.
	Länshållningsvatten	
5.	Lämplig hantering av länshållningsvattnet är mycket viktig då åtgärder som sprängning, borrhning, schaktning och utsläpp av länshållningsvatten kan bidra till kvävetillförsel.	Hantering av länshållningsvatten kommer att beskrivas i MKB järnvägsplan och MKB vattenverksamhet.
	MKN	
6.	Det är av största vikt att Ostlänken varken under byggskedet eller senare förvärrar MKN i vattenförekomster.	Anläggningen anpassas och skyddsåtgärder vidtas för att förebygga att påverkan uppkommer. Påverkan på MKN i vattenförekomster beskrivs i MKB järnvägsplan som biläggs tillståndsansökan för vattenverksamhet.
7.	Tunnelbyggandet ska inte äventyra grundvattenförekomsternas kvantitet eller kvalitet.	Se svar nr 6.
	Ytvatten	
8.	Arbeten vid vattenområden bör i huvudsak utföras mellan augusti–mars med hänsyn till lekande fisk. Hänsyn bör även tas till havsöringens sena lek omkring sep–nov vid bland annat Moraån.	Lämpliga försiktighetsåtgärder vid arbeten i vattenområden kommer att utredas.
9.	Vid vattenverksamhet måste man beakta flöden, tillfälliga vandringshinder och översvämningssituationer.	I tillståndsansökan för vattenverksamhet utreds och beskrivs anläggningens påverkan på vattensituationen. Eventuell översvämningssituationer för anläggningen beskrivs i MKB järnvägsplan.

Tabell 9 Yttrande från Trosa kommun huvudsakligen gällande vattenverksamhet. Synpunkter i yttrandet som berör frågor inom järnvägsplanen beaktas i specifik samrådsredogörelse för denna. Synpunkter gällande vattenverksamhet har här grupperats utifrån sakfråga listad i bokstavsordning.

Intressent	Synpunkt/Sakfråga	Trafikverkets svar/kommentar
Trosa kommun	Grundvatten	
1.	Vattentäkten vid Sörtuna baseras helt på naturligt bildat grundvatten, på nederbörd och på naturlig infiltration från Sillen. Det finns idag inte någon möjlighet att stödinfiltrera, vilket betyder att varje åtgärd som minskar grundvattenflödet i åsen också påverkar kapaciteten i vattentäkten. Dessutom saknas idag fullgod reservvattentäkt.	Grundvattenflödet i Tunsätter grundvattenförekomst, vilken inkluderar Sörtuna vattentäkt, kommer inte att påverkas av Ostlänken då grundvattenbortledning inte är aktuell längs den delen av sträckan.
2.	Trosa kommun anser att Trafikverket underskattar risken för och konsekvenserna av att grundvattenförekomsten Tunsätter och därmed Sörtuna vattentäkt förorenas. En tidig avgränsning av nödvändigt skyddsområde visar att Ostlänken kommer att passera genom den tertiära skyddszonen på bro och på bank samt i delvis djupa skärningar. Detta ställer stora krav på skyddsåtgärder och försiktighetsmått under byggskedet.	Projektet har tagit del av den tidiga avgränsningen av vattenskyddsområdet för Sörtuna vattentäkt. Grundvattenflödet i Tunsätter grundvattenförekomst kommer inte att påverkas av Ostlänken då grundvattenbortledning inte är aktuell. Relevanta skyddsåtgärder och försiktighetsmått under byggskedet vidtas för att skydda Tunsätter grundvattenförekomst och därmed Sörtuna vattentäkt.
	Miljöbedömning	
3.	Samrådsunderlaget anger att endast liten miljöpåverkan uppstår på grundvattenförekomsten vid Tunsätter i form av begränsad bortledning av grundvatten. Avsnitt 1.3.2 i samrådsunderlaget anger att "liten miljöpåverkan" sker i områden där det inte finns högre dricksvattenintressen. Trosa kommun anser att grundvattenförekomsten och vattentäkten har så stor betydelse att de verkligen är av "högre dricksvattenintresse".	Grundvattenförekomsten Tunsätter och vattentäkten Sörtuna har stor betydelse. Anläggningen av brostöd för vägbro Västerleden kommer inte att utgöra vattenverksamhet då arbeten inte kommer att utföras under grundvattennivån. Järnvägens påverkan på grundvattenförekomstens vattenkvalitet i bygg- respektive driftskede utreds dock vidare. Eventuell påverkan samt skyddsåtgärder och försiktighetsmått redovisas i kommande MKB järnvägsplan och, om det är relevant, även i MKB vattenverksamhet.
	Skadeförebyggande åtgärder	
4.	Kommunen förutsätter att Trafikverket i dialog och i god tid innan byggnadsarbetena påbörjas, visar konkret hur grundvattenförekomsten Tunsätter och vattentäkten Sörtuna ska skyddas från föroreningar samt hur bortledning av grundvatten ska minimeras i omfattning och tid.	Trafikverket arbetar med att precisera åtgärder som behöver vidtas i byggskedet för att förebygga att föroreningar uppkommer i grundvatten.
5.	Trafikverket måste visa hur förorenat lakvatten från järnvägsbanken, eventuellt släckvatten och utläckande vatten från Tunneln vid Hillestalund ska hindras från att nå grundvattnet under drifttiden.	Med utläckande vatten avses utläckande förorenat vatten. Trafikverket arbetar med att precisera åtgärder som behöver vidtas i driftskedet för att förebygga att föroreningar uppkommer i grundvatten.

6.3. Samråd med enskilda fastighetsägare

6.3.1. Möten för samråd och samverkan

Samråd har skett med enskilda fastighetsägare, eller grupper av fastighetsägare, under hela arbetet med järnvägsplanen. Trafikverket har förutom gemensam inbjudan till samrådsmöte/öppet hus även erbjudit enskilda möten för samverkan till fastighetsägare som i första hand är direkt berörda av järnvägsplanen. Frågor specifikt knutna till vattenverksamhet har, förutom i samband öppet hus, främst kommit upp vid projektets brunnsinventering.

6.3.2. Inkomna yttranden

Från enskilda fastighetsägare har ett tiotal skriftliga yttranden/synpunkter inkommit när det gäller vattenverksamhet. Vid beskrivning och hantering i respektive samrådsredogörelse av inkomna synpunkter från såväl enskilda som en del andra intressenter, har frågor förts till det forum som frågeställningen gäller (vattenverksamhet respektive järnvägsplan).

Yttranden/synpunkter från enskilda berör i många fall likartade frågeställningar eller vissa geografiska områden. Generella svar har därför i vissa fall bedömts täcka in svar på inkomna frågeställningar, vilka finns sammanställda i Tabell 10.

I vissa fall har Trafikverket återkopplat direkt till frågeställaren då svaren krävt specifika uppgifter som kan kopplas till personuppgifter.

Tabell 10 Yttrande från enskilda gällande vattenverksamhet där generella svar har bedömts kunna täcka in svar på inkomna frågeställningar.

Intressent	Synpunkt/Frågeställning	Trafikverkets svar/kommentar
Enskilda	Brunnsinformation och vattenprovtagning: Vid samrådet har flera synpunkter inkommit som avser kompletterande information om befintliga brunnar samt frågor om provtagningar av dricksvatten.	I de fall det framkommit uppdaterad information om brunnar som finns inom det utredningsområde som Trafikverket har tagit fram, kompletteras brunnsdatabasen med denna information. Om brunnens exakta läge inte har mätts in tidigare kontaktas fastighetsägaren för en inmätning av brunnen. Tidig provtagning av vattenkvalitet i dricksvattenbrunnar har skett i samband med tidigare inmätning av vissa brunnar. Resultat av dessa provtagningar delges fastighetsägaren om det efterfrågas. Inför byggstart utförs provtagning av vattenkvalitet i samtliga dricksvattenbrunnar som inte tidigare provtagits och som finns inom det så kallade påverkansområde som slutligen tas fram. Påverkansområdet är ett mer avgränsat område jämfört med tidigare utredningsområde som låg till grund för samrådsunderlaget. Det tas fram med hjälp av mer detaljerade beräkningar och bedömningar av anläggningens utformning och utgör det område inom vilket grundvattenbortledning bedöms kunna ge en direkt påverkan på grundvattennivåer i sådan omfattning att det kan påverka exempelvis en brunn.

6.4. Samråd med övriga berörda myndigheter

6.4.1. Möten för samråd och samverkan

Samrådsmöten med övriga berörda myndigheter under 2019 som helt eller delvis berört vattenverksamhet finns listade i Tabell 11.

Tabell 11 Samrådsmöten med övriga berörda myndigheter under 2019 som helt eller delvis berört vattenverksamhet.

Datum	Myndighet	Frågeställning
Återkommande	Statens fastighetsverk	Huvudsakligen frågor knutna till järnvägsplan men även till vattenverksamhet
2019-05-13	Statens geotekniska institut (SGI) Sveriges geologiska undersökning (SGU) Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI)	Samverkan kring arbetsätt och fortsatta samråd kring tillåtlighetsvillkoren
2019-12-06	Sveriges geologiska undersökning (SGU)	Möte avgränsningssamråd vattenverksamhet, gemensamt möte för tre delsträckor av Ostlänken

6.4.2. Inkomna yttranden

När det gäller övriga berörda myndigheter lämnade 13 myndigheter svar på samrådsremissen om tillståndsprocessen för vattenverksamhet längs Ostlänken delsträckan Långsjön–Sillekrog. Folkhälsomyndigheten, Kemikalieinspektionen, Naturvårdsverket och Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt meddelade att de avstår från att yttra sig. Försvarsmakten och Sjöfartsverket meddelade att de inte har några synpunkter.

Skriftliga yttranden med synpunkter om vattenverksamhet har inkommit från sju övriga berörda myndigheter. Synpunkter gällande vattenverksamhet från sex av myndigheterna redovisas i Tabell 12. Yttrandet från Sveriges geologiska undersökning (SGU) omfattade ett förhållandevis stort antal synpunkter varför de redovisas i en separat sammanställning i Tabell 13.

Tabell 12 Yttranden med synpunkter kopplade till tillståndsansökan för vattenverksamhet från övriga berörda myndigheter hanteras här i föreliggande samrådsredogörelse. Synpunkter i dessa yttranden som gäller järnvägsplanen hanteras i specifik samrådsredogörelse för denna.

Myndighet	Synpunkt	Trafikverkets svar/kommentar
Skogsstyrelsen	Generellt yttrande med synpunkter främst kopplade till järnvägsplanen. Nedan hanteras synpunkter i yttrandet som berör vattenverksamhet.	
1.	Skogsstyrelsen påtalar betydelsen av att hänsyn tas till befintliga natur- och kulturmiljövärden samt till framtida skogsbruk inom områden som har betydelse för skogsnäringen.	Eventuell påverkan på grundvattenberoende natur- och kulturmiljövärden samt vattenverksamheters inverkan på skogsbruk utreds och redovisas i MKB vattenverksamhet.
Statens fastighetsverk	Yttrande med synpunkter främst kopplade till järnvägsplanen. Här hanteras synpunkter i yttrandet som berör vattenverksamhet.	
1.	Möjlighet att bedriva jordbruk under byggtiden kommer att inskränkas. Bortledning av grundvatten i samband med tunnelbyggen kan negativt påverka avkastning. Täckdiken måste inventeras och skyddas innan byggnationer påbörjas. Bortledning av grundvatten kan även medföra sättningar på byggnader och försämra brunnars kapacitet. Byggnader och brunnar måste inventeras och skyddas	Inventering av allmänna och enskilda intressen som är beroende av grundvatten eller vars värde eller egenskaper beror av ytvattensituationen, har gjorts inom ett stort område. Efter utredning identifieras de yt- eller grundvattenberoende objekt och värden som bedöms kunna påverkas av projektets vattenverksamheter. Kontrollprogram upprättas i samråd med tillsynsmyndighet efter det att tillstånd har

Myndighet	Synpunkt	Trafikverkets svar/kommentar
	innan byggnationer påbörjas. Kontrollprogram som omfattar såväl jordbruksmark som byggnader och brunnar måste upprättas.	erhållits. Detta kommer att omfatta referensmätningar av sättningar på byggnader och grundvattennivåer i ett tidigt skede. Kontroll under byggskedet görs med koppling till identifierade risker och bedömd påverkan.
2.	Påverkan på skogsbruket måste redovisas, t.ex. om det kommer att ske någon sänkning av grundvattenytan i skogsområdena.	Grundvattenpåverkan på skogsområden kommer att beskrivas i MKB vattenverksamhet.
3.	Under byggtiden kommer boendemiljöer påverkas negativt av bland annat stomljudsstörningar, buller, luftföroreningar, damning och vibrationer. Största möjliga hänsyn måste tas till de boende under byggprocessen. Kontinuerliga kontakter mellan markägare/boende och Trafikverket måste upprätthållas under projektets gång. Kontrollprogram måste upprättas.	Situationen när det gäller buller och vibrationer utreds och beskrivs i MKB järnvägsplan som kommer att biläggas tillståndsansökan för vattenverksamhet. Under byggskedet kommer stort arbete utföras för att minimera störningar för omgivningen. Kontrollprogram kommer att tas fram där det framgår hur störningar ska följas upp och vilka skyddsåtgärder som ska genomföras för att minska störningar. Krav kommer att ställas på entreprenören. Därtill kommer en kommunikationsplan att tas fram där det bland annat framgår hur boende och andra berörda ska informeras.
Statens geotekniska institut (SGI)		
1.	SGI framför att förändrade grundvattennivåer kan ändra grundvattnets naturliga flödesriktning vilket i sin tur kan påverka föroreningsspredning. SGI föreslår kontroller av grundvattnets föroreningsgrad i samband med markarbeten samt förutsätter att diskussioner förs med berörd tillsynsmyndighet.	Nivåer på grundvatten kontrolleras längs Ostlänkens planerade sträckning. Utifrån dessa mätningar kan bedömning av grundvattengradient och därmed översiktlig strömningsriktning göras. I grundvatten utförs kontroller av förorening där det finns misstanke om förorening.
Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM)	Yttrande med synpunkt främst kopplad till järnvägsplanen.	
1.	SSM påtalar gällande regelverk för radonhalt i inomhusmiljöer inklusive på arbetsplatser. Tunneldrivning riskerar att påverka människors exponering av radon. Förhöjd halt av radon på arbetsplatser ska anmälas till SSM.	Arbetsmiljöaspekter hanteras inte i tillstånd om vattenverksamhet. Arbetsmiljörisker i samband med exponering för joniserande strålning och radon ska hanteras av entreprenören i byggskedet. Frågan finns dokumenterad i projektets arbetsmiljörisklista.
Svenska kraftnät		
1.	Generellt yttrande med information om var myndighetens anläggningsinformation finns tillgänglig.	Trafikverket noterar informationen om anläggningsinformation och befintliga ledningar. Vidare ledningssamordning mellan Trafikverket och berörda nätägare kommer att ske i erforderlig omfattning.
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI)	Generellt yttrande med synpunkter främst kopplade till järnvägsplanen. Nedan hanteras synpunkter i yttrandet som berör vattenverksamhet.	
1.	Beträffande buller nämner SMHI att de ser fördelar med att anläggningen i stort följer befintliga vägar eller järnvägar så att inte nya områden störs. Placering i tunnel är fördelaktigt ur bullersynpunkt när byggskedet är klart.	Trafikverket har noterat synpunkten.
2.	När det gäller hydrologi betonar SMHI att det är viktigt att utreda hur järnvägen påverkar sjöar och vattendrag som den passerar.	Projektet beaktar hur sjöar och vattendrag påverkas av järnvägsanläggningen. När det gäller påverkan och konsekvenser av vattenverksamhet, såsom arbete i vattenområde eller förändrade avrinningsområden, kommer detta att beskrivas i MKB vattenverksamhet.

Tabell 13 Yttrande med synpunkter gällande vattenverksamhet från Sveriges geologiska undersökning (SGU).

Myndighet	Synpunkt/Sakfråga	Trafikverkets svar/kommentar
Sveriges geologiska undersökning (SGU)	Information	
1.	Pågående uppdatering av befintliga och reviderade underlag inom SGU:s grundvattenkartläggning kan ge stöd för hydrauliska funktioner vid bedömning av påverkan.	Trafikverket gör en översyn av SGU:s grundvattenkartläggning inför färdigställande av de tekniska dokumenten som utgör underlag för tillståndsansökan för vattenverksamhet.
2.	I SGU:s grundvattenkartläggning kommer bedömning och kartläggningen av grundvattenmagasinet Vagnhärad att uppdateras. Den uppdaterade avgränsningen kommer att skilja sig från den magasinbedömning som finns gjord i remissunderlaget då den har ett annat syfte.	Se svar nr 1.
3.	Datautbyte mellan SGU och Trafikverkets projekt är viktigt. På så sätt kan SGU koncentrera sig på delar utanför de redan undersökta områdena i sina undersökningar.	Trafikverket och SGU har upprättat kontakt om detta.
4.	Den grundvattenkartläggning som genomförs av SGU har som mål att uppgradera nu befintliga avgränsningar av grundvattenmagasin. Underlagen kommer i förlängningen att utgöra förslag till justerade grundvattenförekomster. Eventuellt nytt beslut om vattenförekomstavgränsning inom ramen för vattenförvaltningen tas av vattendelegationen i respektive vattendistrikt, dvs inte av SGU.	Trafikverket gör en översyn av SGU:s grundvattenkartläggning och information i Vatteninformationssystem Sverige (VISS) inför färdigställande av de tekniska dokumenten som utgör underlag för ansökan.
5.	Ett arbete pågår med att harmonisera geometrier för grundvattenmagasin enligt SGU och geometrier för vattenförekomster enligt vattenförvaltningen. Detta görs delvis för att underlätta datautbyte mellan SGU:s databaser och vattenförvaltningens databas VISS.	Se svar nr 4.
	Miljöbedömning	
6.	Samrådsunderlag vattenverksamhet innehåller en kategorisering av förekomsterna i olika värdeklasser, vilket är bra och relevant.	Synpunkten är mottagen.
7.	SGU skriver att om väg- och/eller järnvägs konstruktion är belägen utanför en dricksvattentäkt avsnäckningstratt (det område som påverkas av dricksvattenuttaget) bör det vara möjligt att kombinera en ny eller befintlig vattentäkt med väg- eller järnvägs konstruktioner.	Trafikverket tolkar detta som en respons på ställningstagandet att anläggningen dimensioneras utifrån rådande grundvattennivåer. Om en vattentäkt blir aktuell i framtiden bör det vara möjligt att placera den så att den inte ger upphov till oacceptabla konsekvenser på järnvägsanläggningen.
	MKN Grundvatten	
8.	Redovisning av påverkan på MKN för grundvatten bör kompletteras/utökas. I både MKB järnvägsplan och ansökan vattenverksamhet bör bedömningarna tydliggöras. Som stöd för arbetet rekommenderas användning av SGU:s checklista för beskrivning av påverkan på GV-förekomster. https://www.sgu.se/grundvatten/vattenforvaltning/checklista-paverkan-grundvattenforekomst/	Bedömningar av påverkan på grundvatten kommer att tydliggöras i den fortsatta arbetsprocessen. SGU:s checklista utgör en del av det arbetsunderlag som används. Arbetet ingår i PM MKN som bifogas MKB järnvägsplan (JP). MKB JP bifogas i sin tur tillståndsansökan för vattenverksamhet.
9.	Bedöm hur mycket grundvatten som behöver pumpas bort vid byggskede respektive driftskede i områden som kan komma att påverka angränsande grundvattenförekomster. Mängd bortpumpat grundvatten bör anges separat, inte anges som del av total mängd läns hållningsvatten. Eventuell osäkerhet kopplad till olika	En bedömning av mängd grundvatten som behöver ledas bort i byggskede och driftskede samt dess påverkan på angränsande grundvattenförekomster utförs i det fortsatta arbetet. Detta kommer att redovisas i tillståndsansökan för vattenverksamhet.

Myndighet	Synpunkt/Sakfråga	Trafikverkets svar/kommentar
	anläggningstekniker kan i bedömningen redovisas som spann.	
10.	Gällande bedömning av påverkan på grundvattnets kemi och risk för påverkan på MKN bör underlaget belysa eventuella effekter på grundvattenkemi av olika byggmaterialval. Det bör i erforderliga fall tydliggöras vilka krav som behöver ställas kopplat till materialval i syfte att säkerställa en god grundvattenkvalitet.	Påverkan på MKN beaktas och hanteras inom järnvägsplanen och kommer att redovisas i MKB järnvägsplan som biläggs tillståndsansökan för vattenverksamhet. Trafikverket tolkar byggmaterialval som anläggningsmaterial såsom exempelvis massor i banker, ballast och eventuella kalkcementpelare eller andra förstärkningsåtgärder.
11.	Sträckan uppströms Sörtuna vattentäkt bör lyftas fram som ett avsnitt med risk för kemisk påverkan på MKN grundvattenstatus.	Trafikverket instämmer. Relevanta skyddsåtgärder och försiktighetsmått vidtas för att skydda Tunsätter grundvattenförekomst och därmed Sörtuna vattentäkt. Påverkan på MKN beaktas och hanteras inom järnvägsplanen och kommer att redovisas i MKB järnvägsplan som biläggs tillståndsansökan för vattenverksamhet.
	Påverkansområde	
12.	Som stöd för beskrivning av påverkansområde bör bl a ingå en redogörelse av lagerföljder som kan stödja bedömningen av de vattenförande lagrens utbredning respektive bedömningen av avsänkingsområde där grundvattenbortledning planeras.	Detta kommer att beskrivas i ansökan om tillstånd för vattenverksamhet.
13.	Som stöd för beskrivning av varför grundvattenförekomst/ grundvattenmagasin inte påverkas kan det behövas ett resonemang som beskriver den hydrauliska funktionen och vattnets väg i angränsande förekomster/magasin, såsom vid grundvattenförekomsten vid Överjärna.	Se svar nr 12.
	Upphandlingskrav	
14.	SGU poängterar inför upphandling (av totalentreprenad) att tydliga villkor kan behövas inom flera områden i syfte att inte riskera en försämring av den kemiska respektive den kvantitativa statusen för berörda grundvattenförekomster.	Villkor föreslås i ansökan och fastslås i dom för vattenverksamhet som riktas till Trafikverket. Utöver villkoren kommer Trafikverket att ställa de ytterligare krav som behövs på entreprenören, exempelvis avseende plats för och försiktighetsmått vid hantering av kemikalier.
	Vattentäkt	
15.	Risken för påverkan på Trosa vattentäkt måste lyftas i MKB järnvägsplan och MKB vattenverksamhet. Stärkt underlag är värdefullt för beskrivningen av risken även i detta fall.	Grundvattenförekomsten Tunsätter, vilken inkluderar Sörtuna vattentäkt, kommer inte att påverkas av vattenverksamhet. Relevanta skyddsåtgärder och försiktighetsmått under byggskedet vidtas för att skydda Tunsätter grundvattenförekomst och därmed Sörtuna vattentäkt.
16.	Skyddsperspektivet för Sörtuna vattentäkt är viktigt. SGU bedömer sträckan uppströms denna vattentäkt, med isälvsmaterial i dagen och ringa lertäcken, som den viktigaste delsträckan ur skyddsperspektiv. Diskuterades även på samrådsmöte 6 dec 2019.	Se svar nr 11.

6.5. Samråd med organisationer, föreningar, kommersiella fastighetsägare och markavvattningsföretag

6.5.1. Möten för samråd och samverkan

Avgränsningssamråd med organisationer, föreningar, kommersiella fastighetsägare och markavvattningsföretag när det gäller vattenverksamhet, har skett främst i samband med samrådsmöte/öppet hus i oktober 2019. Trafikverket har förutom gemensam inbjudan till samrådsmöte/öppet hus även erbjudit enskilda möten för samverkan med bland annat markavvattningsföretag som är berörda av järnvägsplanen. I vissa fall har även frågor om vattenverksamhet kommit upp.

Samråd med fastighetsägare inom markavvattningsföretagen Norasjön 1945 och Fredriksdal-Kumla 1944 (Statens fastighetsverk och Kungliga Hovstaterna) hölls på ett möte 2019-05-17. Minnesanteckningar från detta möte är diariefört på järnvägsplanens ärendenummer (TRV 2014/72078). Samtliga med fastigheter inom dessa två markavvattningsföretag och det tredje markavvattningsföretaget, Daga Härad vattenavledningsföretag 1993, inom Ostlänken delsträckan Långsjön–Sillekrog bjöds in till gemensamt samrådsmöte/öppet hus i oktober 2019.

6.5.2. Inkomna yttranden

När det gäller organisationer, föreningar, kommersiella fastighetsägare och markavvattningsföretag har inga skriftliga yttranden inkommit gällande vattenverksamhet längs Ostlänken, delsträckan Långsjön–Sillekrog. Statens fastighetsverk berör dock täckdiken, vilka i vissa fall leds till markavvattningsföretag, se deras synpunkt nr 1 avsnitt 6.4.2.

6.6. Samråd med allmänheten

Samråd med allmänheten har genomförts i form av öppet hus i Vagnhärad. Det kom cirka 140 personer till detta möte som hölls gemensamt för både järnvägsplanen och vattenverksamhet. Samrådsunderlag har under samrådstiden även funnits tillgängligt på utställning på Bibliotek Navet i Vagnhärad och på Trafikverkets webbsida. För detaljer se avsnitt 5 och inledande text i avsnitt 6.

När det gäller vattenverksamhet har inga skriftliga yttranden från allmänheten inkommit, förutom de som registrerats från enskilda fastighetsägare, se avsnitt 6.3.2.

7 Underlag

Underlag till samråd och samverkan samt denna samrådsredogörelse om tillståndsansökan för vattenverksamhet längs Ostlänken, delsträckan Långsjön–Sillekrog finns diarieförda hos Trafikverket under ärendenummer TRV 2019/65712.

Bilagor

Bilaga 1 Inbjudan till samrådsmöte/öppet hus Ostlänken delen Långsjön–Sillekrog

Bilaga 2 Utskick av samrådsremiss för Ostlänken delen Långsjön–Sillekrog

Bilagor som tillhandahålls separat på grund av dataskyddsförordningen GDPR

Bilaga 3 Sändlista för inbjudan till samrådsmöte/öppet hus Ostlänken delen Långsjön–Sillekrog

Bilaga 4 Skriftliga yttranden gällande tillståndsprocessen för vattenverksamhet längs Ostlänken delsträckan Långsjön–Sillekrog

Trafikverket, 172 90 Sundbyberg Besöksadress: Solna Strandväg 98
Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

www.trafikverket.se